



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Roučky a soudců JUDr. Petra Kuchynky a Mgr. Jaroslava Škopka v právní věci **žalobce: F.M.**, nar...., ..., proti **žalovanému: Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 3. 2017 č. j. 13199/17/5100-41457-711535,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

I. Předmět řízení

Žalobce se žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného Odvolacího finančního ředitelství ze dne 20. 3. 2017 č. j. 13199/17/5100-41457-711535, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Finančního úřadu pro Karlovarský kraj ze dne 12. 8. 2016 č. j. 748672/16/2406-50524-404707 (dále též „prvoinstanční rozhodnutí“). Prvoinstančním rozhodnutím bylo rozhodnuto o pozbytí účinnosti rozhodnutí o posečkání s daňovým nedoplatkem na dani z přidané hodnoty vydaného ve smyslu ust. § 156 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále též „daňový řád“), dne 29. 12. 2014 pod č. j. 957529/14/2406-50524-404857.

II. Žaloba

Žalobce v žalobě nejprve shrnul dosavadní průběh správního řízení a dále uvedl, že s rozhodnutím žalovaného zásadně nesouhlasí. Žalobce má za prokázané, že od správce daně (tj. od správního orgánu I. stupně) obdržel dle ustanovení § 1949 a následujících občanského zákoníku kvitanci, která potvrzuje splnění dluhu. Potvrzení o zániku zástavního práva zřízeného rozhodnutím správce daně ze dne 11. 3. 2016 č. j. 191702/16/2401-80541-402145 splňuje veškeré náležitosti upravené v zákoně. Kvitance dokazuje, že žalobce svůj dluh splnil, a potvrzuje, že konkrétní závazek vůči správci dani již splněním zanikl. Kvitance je vždy považována za soukromou listinu dle ustanovení § 565 občanského zákoníku. Dané ustanovení určuje pravidlo, že pokud je tato listina použita proti osobě, která ji zjevně podepsala, má se za to, že její pravost a správnost byla uznána. V praxi to tedy znamená, že věřitel (správce daně) nebude moci rozporovat dlužníkem (zde žalobce) předkládanou kvitanci, kterou zjevně sám podepsal. Pro žalobce je tedy kvitance dostatečným důkazem o tom, že dluh zaplatil. Žalobce poukázal i na ustanovení § 1995 odst. 2 občanského zákoníku. Dle tohoto ustanovení platí, že pokud je vydána dlužníkovi kvitance, dochází tím k prominutí té části dluhu, kterou do vydání kvitance neplnil. V krajním případě i dluhu celého, kdy kvitance vystavená dlužníkovi, který neplnil vůbec, má veškeré účinky prominutí dluhu. V kvitanci nemusí být nikterak specifikováno, že se dluh nebo jeho část promíjí, tyto účinky má její prosté vystavení v daných případech přímo ze zákona. Kvitance může být vydána i nechtěně, když se věřitel (zde správce daně) pouze domnívá, že mu dlužník (zde žalobce) plnil. Správce daně se tímto ocitl v problematické situaci, neboť toto ustanovení není konstruováno jako vyvrátitelná domněnka. Žalobce má tedy za zcela prokázané, že správce daně vydal žalobci kvitanci dle § 1949 a násl. zákona č. 89/2012 Sb. a tím jednoznačně prokazuje, že svůj dluh vůči správci daně zcela splnil a nemá vůči správci daně žádnou pohledávku.

Závěrem žalobce navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného. Žalobce rovněž navrhl, aby mu v případě úspěchu ve věci byla přiznána náhrada nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

Žalovaný s námitkami žalobce nesouhlasil. Z napadeného rozhodnutí je zřejmé z jakého důvodu, na základě jakých skutečností a na základě jakých právních norem bylo v řízení rozhodováno. Správce daně vydal chybně potvrzení o zániku zástavního práva a informoval žalobce, že u něj žádný nedoplatek neeviduje. Žalobce následně přestal hradit splátky a k jejich úhradě docházelo ze vzniklých nadměrných odpočtů. Dne 15. 7. 2016 byl žalobce telefonicky informován, že informace o uhrazení daňového nedoplatku byla mylná. Tato informace byla žalobci sdělena i písemně. Jelikož správcem daně vydané potvrzení o zániku zástavního práva nemá charakter rozhodnutí, nemůže jej prostřednictvím dozorčích prostředků změnit nebo zrušit. V daném případě došlo k zániku zástavního práva, avšak žalobce byl chybně informován o úplném uhrazení daňového nedoplatku. Žalobce byl však řádně a včas upozorněn na přetrvávající povinnost splátky hradit. Žalovaný nevystavil žalobci kvitanci dle občanského zákoníku, která by byla soukromou listinou, neboť ta se týká věřitele a dlužníka v rámci soukromoprávního vztahu. Správce daně jako orgán veřejné moci nevystupuje jako osoba postavená na roveň daňovým subjektům a neřídí se při vydávání svých písemností občanským zákoníkem. Co se týče možnosti vydání tzv. potvrzení o

bezdlužnosti, postupuje správce daně podle ustanovení § 151 odst. 1 daňového řádu, kdy z údajů evidence daní vystaví na žádost daňového subjektu potvrzení o stavu jeho osobního daňového účtu. Tímto způsobem daňový subjekt získá formální doklad, kterým lze před jiným orgánem veřejné moci či jiným subjektem prokázat existenci, resp. neexistenci případných nedoplatků u správce daně. Takové potvrzení však v daném případě správce daně nevydal, přičemž potvrzení o zániku zástavního práva s chybnou informací o uhrazení daňového nedoplatku nemá charakter ani zmíněného potvrzení dle ustanovení § 151 odst. 1 daňového řádu, ani kvitance dle občanského zákoníku. Žalovaný tudíž konstatuje, že považuje žalobcovu argumentaci za zcela lichou. Žalovaný dále uvedl, že setrvává na svém stanovisku, že v daném případě byly splněny podmínky předvídané ustanovením § 157 odst. 5 daňového řádu, tzn. došlo k porušení podmínek posečkání, v důsledku čehož rozhodnutí o posečkání pozbylo účinnosti.

Žalovaný závěrem navrhl, aby byla žaloba zamítnuta.

Žalobce ve své replice setrval na svém právním názoru vyjádřeném v žalobě.

IV.

Jednání před soudem

Ústní jednání proběhlo bez přítomnosti žalobce, neboť ten se bez předchozí omluvy nedostavil. Žalobci bylo zasláno předvolání, které si žalobce v desetidenní úložné lhůtě nevyzvedl, a proto mu byla dne 30. 11. 2018 vložena do schránky. Jelikož nebyla zásilka vrácena jako nedoručitelná, soud vychází z předpokladu, že byla žalobci řádně doručena a že byl žalobce o konání ústního jednání vyrozuměn. Soud nemá k dispozici žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly odročení jednání, a proto soud jednal v nepřítomnosti žalobce. Žalovaný při jednání setrval na podané žalobě.

V.

Posouzení věci krajským soudem

Krajský soud při přezkoumávání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů, kterými bylo rozhodnutí správního orgánu řádně a včas napadeno (§ 75 odst. 1 a 2 s.r.s.).

Žalobu shledal krajský soud nedůvodnou.

Při posouzení věci vycházel soud z následujících právních ustanovení: Dle § 157 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, platí: „*Není-li dodržena některá z podmínek rozhodnutí o posečkání, pozbývá toto rozhodnutí účinnosti dnem jejího nedodržení; správce daně o tom vydá rozhodnutí. Rozhodnutí o posečkání pozbývá účinnosti rovněž zahájením likvidace nebo dnem účinnosti rozhodnutí o úpadku.*“

Podle ust. § 1949 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, platí: „*Přijímá-li věřitel plnění, vydá dlužníkovi na jeho žádost potvrzení o splnění dluhu (kvitanci). V kvitanci vyznačí jméno dlužníka i věřitele, předmět plnění a místo a čas, kde a kdy byl dluh splněn. Je-li kvitance vydána na jistinu, má se za to, že bylo vyrovnáno také příslušenství pohledávky.*“

Z obsahu správního spisu vyplývají pro posouzení věci následující právně významné skutečnosti. Dne 22. 12. 2014 Finanční úřad pro Karlovarský kraj vydal rozhodnutí o posečkání s úhradou daně z přidané hodnoty (DPH) a o povolení rozložení úhrady DPH a jejího příslušenství do splátek. Následně dne 29. 12. 2014 Finanční úřad pro Karlovarský kraj vydal rozhodnutí o zřízení zástavního práva k nemovitostem ve vlastnictví dlužníka (žalobce) k zajištění dlužníkem neuhrazené daně ve výši 193.842 Kč. Ze správního spisu je dále zřejmé, že Finanční úřad pro Karlovarský kraj vydal dne 11. 3. 2016 potvrzení o zániku zástavního práva zřízeného správcem daně a potvrdil zánik zástavního práva na žalobcových nemovitostech. V potvrzení je uvedeno: „*Shora uvedený správce daně potvrzuje, že podle § 1376 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dne 11. 3. 2016 zaniklo zástavní právo zřízené dle shora uvedeného rozhodnutí na všech výše uvedených zástavách.*“ V odůvodnění tohoto potvrzení je dále uvedeno, že daňový nedoplatek, který představoval pohledávku postiženou zástavním právem, byl uhrazen včetně příslušenství. Dle § 1374 občanského zákoníku tak došlo k zániku zajištěné pohledávky a tím i zániku zástavního práva s ní spjatého. Vzhledem k zániku zástavního práva správce daně dle § 1379 občanského zákoníku požádal o jeho výmaz z katastru nemovitostí příslušným katastrálním úřadem. Dne 6. 4. 2016 katastrální úřad vyrozuměl dotčené subjekty o provedeném vkladu do katastru nemovitostí a provedl zápis nových skutečností na podkladě předloženého potvrzení o zániku zástavního práva. Zástavní právo tak bylo vymazáno. Ve správním spisu je dále založen úřední záznam Finančního úřadu pro Karlovarský kraj ze dne 15. 7. 2016, ze kterého vyplývá, že dne 15. 7. 2016 tento správní orgán telefonicky kontaktoval žalobce a seznámil ho se skutečností, že potvrzení o zániku zástavního práva k rozhodnutí o posečkání daně bylo vystaveno chybně a nedoplatek na dani nadále trvá a je nutné splátky nadále hradit dle předepsaného splátkového kalendáře. V případě nedodržení úhrady splátky pozbude rozhodnutí o posečkání daně účinnosti a následně dojde k exekuci pohledávky. Následně správní orgán zaslal žalobci dne 19. 7. 2016 sdělení, ve kterém vysvětloval vzniklou situaci a opakoval, že na podkladě rozhodnutí ze dne 29. 12. 2014 bylo žalobci povoleno hradit dluh na DPH ve splátkách nejpozději do 31. 1. 2017. S rozhodnutím o posečkání daně bylo zároveň rozhodnuto o zřízení zástavního práva k zajištění pohledávky. Vzhledem k tomu, že žalobce splátkový kalendář dodržoval, nebyly u správce daně evidovány žádné vymahatelné nedoplatky. V důsledku toho dne 11. 3. 2016 správce daně chybně vystavil potvrzení o zániku zástavního práva, ve kterém bylo uvedeno, že všechny nedoplatky byly uhrazeny, přestože uhrazeny nebyly. Od doby doručení potvrzení o zániku zástavního práva přestal žalobce hradit měsíční splátky. Na osobním účtu DPH žalobce však vznikl přeplatek z titulu nadměrných odpočtů, a tím nedocházelo k porušování splátkového kalendáře, neboť dlužné splátky byly hrazeny právě ze vzniklých nadměrných odpočtů. Správce daně sdělil žalobci, že potvrzení o zániku zástavního práva bylo vystaveno chybně a že pohledávka uhrazená nebyla. Žalobcův dluh tedy trvá nadále s tím, že pokud splátky nebudou hrazeny, pozbude rozhodnutí o posečkání daně účinnosti. Aktuální výše pohledávky dle sdělení správce daně činila 200.915 Kč. Z úřední činnosti si následně finanční úřad ověřil na podkladě předpisu plánování a plateb, které bylo vystaveno dne 10. 8. 2016, že žalobce k 1. 8. 2016 částečně neuhradil splátku v předepsané výši.

Dne 12. 8. 2016 vydal Finanční úřad pro Karlovarský kraj rozhodnutí, kterým z důvodu nesplnění podmínek stanovených rozhodnutím o posečkání daně ze dne 29. 12. 2014 rozhodl, že toto rozhodnutí pozbývá ke dni 1. 8. 2016 účinnosti. Z odůvodnění tohoto prvostupňového rozhodnutí vyplývá, že kontrolou osobního daňového účtu žalobce bylo zjištěno, že žalobce neuhradil splátku na DPH ve výši 2.500 Kč splatnou k 1. 8. 2016. Tím porušil jednu z podmínek rozhodnutí o posečkání a v souladu s § 157 odst. 5 zákona č.

280/2009 Sb., daňový řád, rozhodnutí o posečkání daně dnem porušení podmínky pozbylo účinnosti. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, o kterém rozhodl žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 20. 3. 2017 č. j. 13199/17/5100-41457-711535 tak, že odvolání zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil.

Při rozhodování o věci samé řešil krajský soud meritum věci pouze po stránce právní, neboť skutkový stav zachycený ve správním spisu se jevil mezi účastníky řízení jako nesporný. Žalobce svou obranu proti napadenému rozhodnutí v žalobě postavil na svém právním názoru, že správcem daně vydané potvrzení o zániku zástavního práva, které bylo zřízeno rozhodnutím správcem daně, je kvitancí, na základě které zanikl jeho dluh na DPH vůči správci daně. Žalobce rovněž zdůraznil, že v předmětném potvrzení byl zánik zástavního práva a zánik dluhu tvrzen a uveden. Pro posouzení právního postavení žalobce je nutno vycházet z ust. § 1949 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále též „občanský zákoník“), které upravuje podmínky kvitance a které zní následovně: *„Přijímá-li věřitel plnění, vydá dlužníkovi na jeho žádost potvrzení o splnění dluhu (kvitanci). V kvitanci vyznačí jméno dlužníka i věřitele, předmět plnění a místo a čas, kde a kdy byl dluh splněn. Je-li kvitance vydána na jistinu, má se za to, že bylo vyrovnáno také příslušenství pohledávky.“* V návaznosti na citované ustanovení je nutno z potvrzení o zániku zástavního práva ze dne 11. 3. 2016 vyvodit následující právní závěry. Potvrzením o zániku zástavního práva správce daně dobrovolně učinil krok k tomu, aby došlo ke zrušení zástavního práva, kterým byla zajištěna předmětná pohledávka. Sám správní orgán konstatoval, že shledal splnění dluhu na DPH včetně jeho příslušenství a v důsledku toho přistoupil ke zrušení zástavního práva. Zrušení zástavního práva dovedl až do konce, neboť příslušnému katastrálnímu úřadu toto potvrzení předložil a zástavní právo bylo následně z katastru nemovitostí vymazáno. Tato skutečnost je však jediný právní důsledek, který mohl na základě vystavení předmětného potvrzení o zániku zástavního práva nastat. K zániku zástavního práva úkony samotného správce daně došlo a správce daně tak přišel o výhodu zajištění své pohledávky.

Předmětné potvrzení o zániku zástavního práva však nemohlo přinést další právní účinky, jak se nesprávně žalobce domnívá. Potvrzení o zániku zástavního práva nemohlo způsobit zánik samotné pohledávky (dlužné DPH), a to ani navzdory skutečnosti, že správce daně v odůvodnění tohoto potvrzení potvrdil uhrazení daňového nedoplatku žalobce a tím zánik pohledávky včetně jejího příslušenství. Tvrzení obsažené v předmětném potvrzení o tom, že daňový nedoplatek, který představoval pohledávku postiženou předmětným zástavním právem, byl dne 2. 2. 2016 zcela uhrazen včetně příslušenství, není způsobilé přivodit právní účinky zániku celé pohledávky. Aby mohl soud přistoupit na právní názor žalobce, musela by být situace jiná, mezi žalobcem jakožto dlužníkem a správcem daně jakožto věřitelem by skutečně musela být vydána kvitance. To se však v daném případě nestalo. Potvrzení o zániku zástavního práva sice vykazuje určité znaky kvitance, ale zdaleka ne všechny, které vyžaduje zákon. Z citovaného ust. § 1949 odst. 1 občanského zákoníku vyplývá, že věřitel má povinnost v kvitanci uvést následující: jméno dlužníka, jméno věřitele, předmět plnění, místo plnění a čas plnění. Z potvrzení o zániku zástavního práva není vůbec zřejmé, zda nějaké plnění bylo přijato. Rovněž v něm není obsažen místo a čas plnění. Zároveň je nutno podotknout, že kvitance se vydává na žádost dlužníka (žalobce), avšak z obsahu správního spisu nevyplývá, že by žalobce takovou žádost učinil. Naopak z repliky žalobce jasně vyplývá, že žalobce správce daně o žádné takové potvrzení nežádal. Uvedené skutečnosti však nejsou pro posouzení věci právně významné. Potvrzení o zániku zástavního práva bylo vydáno v rámci správy daní, tedy v rámci výkonu práva veřejného. Správce daně tak byl ve vztahu k žalobci ve vrchnostenském postavení a z tohoto důvodu tak nemůže být potvrzení o

zániku zástavní práva zároveň kvitancí, jak se žalobce nesprávně domnívá. Kvitance je soukromá listina, která je vystavena fyzickou nebo právnickou osobou a jejím obsahem je potvrzení o splnění dluhu [srov. komentář k § 1949 odst. 1 v knize *Občanský zákoník: komentář. Svazek V (§ 1721-2520, relativní majetková práva 1. část)*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. *Komentáře (Wolters Kluwer ČR)*. ISBN 978-80-7478-638-9.]. Taková kvitance se tedy vystavuje v rovině soukromého práva, kdy jsou obě strany v rovném postavení. Byť předmětné potvrzení o zániku zástavního práva nese některé formální znaky kvitance požadované zákonem, nemohou tyto dílčí skutečnosti sami o sobě potvrzení o zániku zástavního práva učinit kvitancí. Potvrzení o zániku zástavního práva ze dne 11.3. 2016 není kvitancí. Soud se dále pro nadbytečnost nezabýval dalšími žalobcovými argumenty, které stavěl na názoru, že potvrzení o zániku zástavního práva je kvitancí, když bylo výše zdůvodněno, proč se o kvitanci jednat nemůže.

Soud v návaznosti na výše uvedené shrnuje, že potvrzením o zániku zástavního práva došlo pouze k zániku zástavního práva, ale žádné jiné právní následky se z tohoto potvrzení dovozovat nedají. Dluh žalobce vůči správci daně stále trvá, přičemž výše dluhu byla správcem daně úřední cestou ověřena (jak vyplývá z přehledu párování předpisů a plateb založeného ve správním spise) a bylo zjištěno, že k 1. 8. 2016 žalobce neuhradil splátku splatnou k tomuto datu v plné výši. Za této situace byly naplněny zákonné podmínky uvedené v ust. § 157 odst. 5 daňového řádu a správce daně postupoval správně, pokud rozhodl tak, že rozhodnutí o posečkání daně ze dne 22. 12. 2014 pozbývá účinnosti.

Soud přezkoumal napadené výroky rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Jelikož žalobní námitky neshledal důvodné, žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. rozsudkem zamítl.

VI. Náklady řízení

Žalovaný správní orgán, který měl ve věci plný úspěch, má podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem proti žalobci, který ve věci úspěch neměl. Žalovanému správnímu orgánu však žádné zvláštní náklady řízení nevznikly, a proto bylo rozhodnuto, že na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků právo.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V Plzni dne 5. prosince 2018

JUDr. Václav Roučka v.r.
předseda senátu

Za správnost: K.